
HŘÍCHY
CÍSAŘSKÉHO LOŽE
Slečna Julienne de Schönen
Johann Schneider

HŘÍCHY CÍSAŘSKÉHO LOŽE: SLEČNA JULIENNE DE SCHÖNEN

Copyright © Johann Schneider
Cover © Splendidum družstvo, 2026
Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2026
První el. vydání
ISBN 978-80-7681-519-3 (EPUB)
ISBN 978-80-7681-520-9 (MOBI)
ISBN 978-80-7681-521-6 (PDF)

Splendidum družstvo 2026

Prolog

Příběh, který se chystáte číst, vás zavede do druhé poloviny osmnáctého století, do doby císařských dvorů, přísných společenských pravidel, mocenských intrik a osudů, o nichž se často rozhodovalo za zavřenými dveřmi paláců. Je to pravdivý příběh o zakázané lásce, rodinném tajemství, nenávisti, nespravedlnosti a především o mladé dívce, jejíž život byl poznamenán okolnostmi, které nemohla ovlivnit.

V jeho středu stojí císař František I. Štěpán Lotrinský a kněžna Vilemína z Auerspergu, kteří spolu měli dceru Julienne de Schönen. Dívku, která se narodila do světa přepychu, vznešených titulů a císařské moci, avšak místo bezpečí a štěstí ji čekal osud plný utrpení. Přestože její původ spojoval Julienne s nejvyššími kruhy evropské aristokracie, nedokázal ji ochránit před lidskou zlobou, intrikami ani neúprosnou mocí tehdejších úřadů.

Její život se odehrával ve stínu mocné císařovny Marie Terezie, jejíž nenávist a nepřízeň měly podle vyprávění zásadně ovlivnit Juliennin osud. Mladá dívka se postupně ocitla v situaci, kdy proti ní nestáli pouze jednotlivci, ale také společenské poměry a instituce, před nimiž nebylo snadné uniknout. Byla pronásledována, opuštěna a nakonec dohnána až na samý okraj svých sil.

Tento příběh vychází z historického námětu spojovaného s publikací PhDr. Ing. Otakara Dorazila Vládcové nového věku (1648–1937), 2. díl. Uvedený titul představuje východisko pro historické zasazení vyprávění a pro připomenutí osobností a událostí, k nimž se příběh vztahuje. Některé scény, rozhovory, podrobnosti a vnitřní prožitky postav jsou však literárním zpracováním, neboť historické prameny nemusí zachycovat všechny okolnosti jejich soukromého života. Proto je třeba odlišovat doložené historické informace od dramatizovaných částí vyprávění.

Nejde tedy pouze o příběh císaře, kněžny a jejich dcery. Je to také příběh o ceně, kterou někdy platí nevinní lidé za rozhodnutí mocných, o matce, která se nedokázala smířit se ztrátou svého dítěte, a o dívce, jejíž jméno mohlo zůstat zapomenuto v prachu dějin.

Julienne de Schönen neměla možnost rozhodovat o tom, do jaké rodiny se narodí, komu bude překážet ani jakým způsobem skončí její život. Její osud se však stal připomínkou toho, že ani císařská krev, vznešený původ a bohatství nemusejí člověka ochránit před utrpením.

A právě zde začíná vyprávění o Julienne de Schönen – o dceři, která hledala lásku a bezpečí, o matce, která ji nikdy nepřestala milovat, a o tragédii, jejíž ozvěna se podle pověsti měla ozývat ještě dlouhá staletí po její smrti.

Úvodní poznámka vypravěče

Kdybych měl spočítat všechny tajné chodby Hofburgu a Schönbrunnu, v nichž se po celé generace šeptalo o lásce, zradě, žárlivosti a nenaplněných touhách, nestačil by mi k tomu ani celý život. Za každými těžkými dveřmi, za každým sametovým závěsem a v každém zastíněném koutě císařského paláce se ukrýval příběh, který by při odhalení mohl otřást základy nejmocnějších rodů Evropy.

Vídeň byla městem nádherných plesů, zlatem zdobených sálů a přísné dvorské etikety, avšak pod jejím oslnivým povrchem proudila řeka lidských vášní, které nedokázala zkrotit ani císařská vůle. Lidé se zde učili usmívat ve chvílích, kdy jim pukalo srdce, sklánět hlavy před těmi, jimiž pohrdali, a skrývat své nejhlubší city za maskou důstojnosti. A právě v tomto světě, kde jediný neopatrně pronesený šepot mohl zničit pověst celého rodu, se začal odvíjet příběh dívky, jejíž jméno mělo být jednou vyslovováno s něhou, ale také s obavami.

Jmenovala se Julienne de Schönen. Narodila se do tajemství, které jí nikdo neměl nikdy prozradit, a její život byl od prvních okamžiků poznamenán rozhodnutími lidí, kteří věřili, že moc jim dává právo určovat osudy druhých. V jejích žilách kolovala krev muže, před nímž se skláněly dvory a jehož jméno bylo spojováno s jednou z nejmocnějších žen evropského kontinentu.

Byl to František Štěpán Lotrinský, císař, manžel Marie Terezie, muž s tváří poznamenanou starostmi o říši a s duší, která snad nikdy zcela nepřestala toužit po prostém lidském štěstí. A žena, která měla stát u zrodu tohoto tajemství, byla kněžna Vilemína Auerspergová, dáma nevšedního půvabu, jejíž přítomnost dokázala proměnit i nejveselejší společnost v místo plné nevyslovených otázek.

Než však začnu vyprávět o Julienne, musím se vrátit do doby, kdy jsem byl ještě mladý muž a kdy jsem věřil, že čest je pevná jako kámen a že pravda má vždy větší cenu než jakékoli bohatství.

Jmenuji se Julián, hrabě z Révaye, a v roce 1755 mi bylo sedmadvacet let. Pocházím ze starého šlechtického rodu, jehož jméno už dávno nezářilo tak jasně jako v dobách našich předků. Přesto mi můj otec zanechal něco, co se nedalo vyčíslit penězi ani získat u dvora: přesvědčení, že muž je povinen chránit slabšího, i kdyby ho to mělo stát život. Tehdy jsem ještě netušil, jak krutě bude tato zásada jednou zkoušena, ani kolik nocí budu muset strávit beze spánku, abych dodržel slib, který jsem měl brzy vyslovit.

Poprvé jsem Františka Štěpána spatřil za chladného podzimního večera, kdy se Vídeň halila do mlhy a světla kočárů se odrážela na mokré dlažbě nádvoří Hofburgu. V císařských komnatách se toho večera konala menší společenská slavnost, na níž se sešli příslušníci starých rodů, diplomaté a několik důvěrníků, jejichž jména se v oficiálních seznamech objevovala jen zřídka.

Hudba se nesla otevřenými dveřmi a služebnictvo tiše procházelo mezi hosty. Já jsem stál stranou, jako člověk, který se naučil pozorovat dříve, než začne mluvit, když jsem si všiml muže, jenž se navzdory svému postavení zdál být v myšlenkách vzdálen všem přítomným. Na jeho tváři

spočívala zdvořilá maska, avšak v očích měl zvláštní neklid, který jsem tehdy nedokázal pochopit.

Když ke mně onoho večera přistoupil, nemohl jsem tušit, že několik prostých vět, které jsme si vyměnili, změní celý můj život. Hovořil se mnou o rodinných záležitostech, o cestách a o kráse krajiny, kterou spatřil během svého mládí, avšak mezi slovy se občas objevovalo ticho, jež mě znepokojovalo mnohem více než jeho přiznání.

„Řekněte mi, hrabě," pronesl nakonec a zadíval se na mě s výrazem, který se jen málo podobal pohledu panovníka, „myslíte si, že člověk může být věrný svým povinnostem, a přesto zradit sám sebe?"

Neodpověděl jsem ihned. V té době jsem byl příliš mladý na to, abych rozuměl všem podobám lidské slabosti, a příliš hrdý na to, abych připustil, že existují otázky, na něž neznám odpověď. Přesto jsem v jeho hlase zaslechl něco, co mě přimělo odložit obvyklou dvorskou zdvořilost.

„Vaše Veličenstvo," řekl jsem opatrně, „člověk může celý život sloužit druhým, a přitom zapomenout, že i jeho vlastní srdce má právo být vyslyšeno. To však neznamená, že každá touha musí být následována."

František se na okamžik pousmál, ale v jeho úsměvu nebylo nic veselého.

„Pak jste moudřejší, než jsem byl já ve vašem věku," odpověděl. „Nebo jste měl jen to štěstí, že jste dosud nemusel volit mezi tím, co je správné, a tím, bez čeho nedokážete žít."

Ta slova mi utkvěla v paměti na mnoho let. Tehdy jsem ještě nevěděl, že se za nimi skrývá žena, jejíž jméno mělo být později vyslovováno jen za zavřenými dveřmi, ani že právě ona bude spojována s narozením dítěte, které nemělo nikdy poznat skutečnou pravdu o svém původu.

O několik týdnů později jsem se poprvé setkal s kněžnou Vilémínou Auerspergovou. Dodnes si vybavuji, jak se toho dne otevřely dveře salonu a dovnitř vstoupila žena oděná v šatech barvy bledého zlata, s vlasy upravenými tak dokonale, jako by se jich nikdy nedotkl vítr. Její krása byla nesmírná, přitahovala pohledy i těch, kteří se snažili tvářit lhostejně. Když

se usmála, zdálo se, že se její tvář rozzářila zevnitř; když však její úsměv pohasl, zůstávala po něm stopa smutku, kterou nedokázala zakrýt ani nejdražší krajka.

František ji pozoroval jen krátce, přesto jsem si všiml, jak se jeho výraz změnil. Nebylo v tom nic, co by mohl nezasvěcený člověk označit za důkaz zakázané náklonnosti. Bylo to pouze nepatrné zaváhání, sotva postřehnutelný pohyb ruky a ticho, které se mezi nimi rozhostilo v okamžiku, kdy se jejich oči setkaly. Jenže já jsem už tehdy věděl, že největší tajemství nezačínají dramatickými slovy ani prudkými gesty. Někdy se rodí z jediného pohledu, který trvá o vteřinu déle, než by měl, a z úsměvu, jehož význam dokážou pochopit jen dva lidé v celém sále.

Vím však, že mezi Františkem a Vilémínou vzniklo pouto, o němž se začalo šeptat stále častěji, a že toto podezření přineslo do jejich okolí neklid.

A tak začíná příběh, který není pouhou kronikou zakázané lásky. Je příběhem o ceně mlčení, o ženách, jejichž city musely ustupovat zájmům mocných rodů, a o dítěti, které se mělo narodit do světa, kde pravda představovala nebezpečí a lež někdy jedinou možnost přežití.

Kapitola první

Dvůr otevíral své brány jen těm nejvznešenějším a nejmocnějším. Vstupovala sem císařovna Marie Terezie – vznešená, přísná a skálopevně přesvědčená o svém panovnickém poslání – a její manžel, císař František I. Štěpán Lotrinský, muž kypící životem, šarmem a neposedným duchem. Pro zbytek světa byli tito dva zosobněním absolutní moci, důstojnosti a vznešenosti. Jejich jména se vyslovovala s posvátnou úctou a jejich přítomnost dokázala zkrotit i ty nejodbojnější z šlechticů.

Já však stával za těžkými sametovými závěsy, v přítmí chodeb a v tichých zákoutích císařského paláce. Poznal jsem, že ani ti nejmocnější vládci nejsou ušetřeni lidských vášní. I jejich srdce dokáže zachvátit žárlivost a

jejich duše se mohou zmítat mezi povinností a touhou. Koruna člověku propůjčuje moc nad ostatními, nikoli však nad sebou samým.

V Hofburgu se o citech nehovořilo otevřeně. Vše mělo svůj řád, své místo a svůj čas. Každé gesto podléhalo přísným pravidlům etikety a každé slovo mohlo být vyloženo jinak, než jeho původce zamýšlel.

Přesto ani nejpřísnější pravidla nedokázala zabránit tomu, aby se v tomto světě rodila láska, která nerespektovala žádné hranice. A pokud se taková láska dotkla samotného císaře, její následky mohly být mnohem nebezpečnější než pouhá dvorská pomluva.

Toho večera roku 1757 byla císařská komnata zalita slabým svitem svící. Jejich plameny se chvěly při každém nepatrném pohybu vzduchu a vrhaly na stěny dlouhé stíny. Za vysokými okny se rozprostírala vídeňská noc, chladná a tichá. Vzdálené kroky stráží občas přerušily hluboké mlčení paláce.

Dvorní sály už dávno osiřely. Hudebníci odložili nástroje, poslední hosté odjeli a služebnictvo se stáhlo do svých pokojů. Všechno nasvědčovalo tomu, že císařský dvůr pokojně odpočívá po dalším dni plném povinností. Jenže za zavřenými dveřmi soukromých komnat se právě schylovalo k bouři, kterou nemohl utišit žádný rozkaz ani nejvyšší císařská autorita.

Stál jsem tehdy nedaleko dveří, neboť mě povinnosti zavedly do části paláce, kam se běžní návštěvníci nedostávali. Neměl jsem v úmyslu naslouchat rozhovoru, který měl patřit pouze císařským manželům. Jejich hlasy však doléhaly ke mně tak zřetelně, že jsem nemohl předstírat, že nic neslyším.

Nejprve jsem zaslechl několik tlumených slov. Potom nastalo ticho a nakonec se ozval hlas Marie Terezie. Nebyl to hlas panovnice, která vydává rozkazy ministrům a generálům. Byl to hlas ženy, jež se dlouho snažila potlačovat bolest, až se jí nakonec přestala dařit skrývat.

„Myslíš si, že jsem slepá, Františku?“

Ta otázka zazněla tiše, ale měla v sobě tolik hořkosti, že jsem se zachvěl.

Marie Terezie stála uprostřed komnaty a hleděla na svého manžela. Její modré oči, obvykle tak rozhodné, prozrazovaly neklid. Byla zvyklá čelit zahraničním panovníkům, vyjednávat s ministry a nést odpovědnost za rozsáhlou říši. Nyní však před ní nestál žádný politický protivník, kterého by mohla přemoci svou vůlí. Stál před ní muž, kterého milovala a kterému důvěřovala po mnoho let.

„Vidím, jak se na ni díváš," pokračovala. „Myslíš, že nepoznám, kdy tvoje srdce zabloudí? Myslíš, že jsem se za ta léta nenaučila rozlišovat mezi obyčejnou zdvořilostí a pohledem, který člověk věnuje ženě, na niž myslí i ve chvílích, kdy by měl myslet na něco docela jiného?"

Odmlčela se. Ruce měla položené na okraji stolu a prsty se jí lehce chvěly.

„Tak mi odpověz," naléhala. „Chci to slyšet od tebe, ne od dvorních dam, které si šeptají za mými zády."

František Štěpán stál u okna a v ruce držel číši těžkého červeného vína. Za jeho zády se v temném skle odrážela světla svící. Jeho tvář působila unaveněji než obvykle. Byl mužem, který dokázal okouzlit společnost vtipem a nenuceným vystupováním. Mnozí jej měli rádi právě pro jeho lidskost. Tentokrát však jeho obvyklý půvab nemusel stačit.

Pomalu odložil číši na stolek a obrátil se k manželce. Chvíli ji pozoroval, jako by hledal správná slova. Potom k ní přistoupil a položil jí ruku na rameno.

„Mé srdce, drahá Mici, patří vždy a bezvýhradně tobě a naší rodině," promluvil tiše. V jeho hlase zaznívalměkký lotrinský přízvuk, který dodával jeho slovům zvláštní vřelost. „Jsi moje císařovna. Moje žena. Matka mých dětí. Nikdo na světě nemůže zaujmout tvoje místo."

„To jsou krásná slova, Františku," odpověděla a pomalu se k němu obrátila. „Ale já se tě neptám na to, kdo jsem pro tebe podle dvorského protokolu. Ptám se, zda mě ještě miluješ tak, jako kdysi."

František na okamžik sklopil oči. „Proč o tom vůbec pochybuješ?"

„Protože tě znám.“

Říkal to s takovou samozřejmostí, že by mu snad uvěřil každý, kdo by jej neznal. Já však věděl, že pravda může někdy znít velmi podobně jako lež. Přesto jsem v jeho hlase zaslechl také něco opravdového. František svou ženu nepochybně miloval a měl k ní hluboký vztah. Jejich společný život nebyl pouhým politickým spojenectvím. Sdíleli radosti, starosti i výchovu svých dětí. Jenže lidské city nebývají vždy tak poslušné, jak bychom si přáli.

„Nelži mi!“ vyhrkla Marie Terezie a chladně odstrčila jeho ruku. „Kněžna Vilemína... Dvořanstvo ji nazývá tou nejkrásnější princeznou. Celý palác si o vás šeptá, a ty bláhově věříš, že si ničeho nevšimnu? Je mladší, obklopená neustálým obdivem a zvyklá poutat pozornost každého muže. Myslíš, že nevidím, jak se celá její bytost promění, kdykoli vstoupíš do místnosti? A co je horší, myslíš, že nevidím tebe?“

„Mici, to přece není důvod k takovým výčitkám.“

„Není?“ zopakovala nevěřícně. „A co tedy má být důvodem? Mám čekat, až se o vašem vztahu začne mluvit veřejně? Až se mi budou lidé uklánět a přitom se za mými zády vysmívat?“

Odvrátila tvář. Bylo zřejmé, že se snaží ovládnout, ale její bolest byla silnější než hrdost.

„Je to dračice v hedvábí,“ pokračovala trpce, „a já ji u dvora trpět nemíním. Nechci ji potkávat na chodbách. Nechci ji vídat na plesech a při slavnostních obědech. Nechci sledovat, jak se na tebe usmívá, zatímco všichni kolem předstírají, že si ničeho nevšimli. Jestli se domníváš, že budu mlčky přihlížet vlastnímu ponížení, pak mě vůbec neznáš.“

František si povzdechl.

„Vilemína je jen mladá dáma, která zpříjemňuje nudné večery. Přisuzuješ jí význam, který nemá. Na dvoře se vždy najde někdo, kdo se stane

předmětem řečí. Dnes je to ona, zítra to bude někdo jiný. Nemůžeš přece připisovat váhu každému šepotu, který zaslechneš.“

„Tak se mi podívej do očí a řekni, že k ní nic necítíš.“

Nastalo ticho.

František chvíli hleděl na svou ženu. Potom k ní přistoupil, vzal její ruku do své a políbil ji na čelo.

„Nechci, abys trpěla, Mici.“

Marie Terezie zavřela oči. Na krátký okamžik podlehla známému doteku. Snad si vzpomněla na mladá léta, kdy se jejich budoucnost zdála být plná nadějí a kdy věřila, že společně překonají všechny překážky. Vybavila si chvíle, kdy se smáli bez obav a kdy jí jeho přítomnost poskytovala pocit bezpečí.

Chtěla mu věřit. Viděl jsem to v drobném povolení jejích ramen i v tom, jak na okamžik přestala svírat prsty.

„Slib mi, alespoň jedno,“ zašeptala.

„Cokoli budeš chtít.“

„Nedovol, aby se tato žena stala součástí našeho života více, než už je.“

František neodpověděl hned. Jeho mlčení trvalo jen několik okamžiků, ale pro Marii Terezii muselo znamenat víc než dlouhá slova.

„Nemáš se čeho obávat,“ řekl nakonec.

Objímal ji, ale myšlenkami byl někde úplně jinde. Sledoval jsem je škvírou v těžkých, pootevřených dveřích a v tu chvíli mi to došlo. Největší krutost nespočívá v tom, že něhu nedostanete. Spočívá v tom, když ji konečně držíte v náručí, a přesto cítíte, že už vám její srdce nepatří celé.

Věděl jsem to, co ona jen tušila. V jeho vzpomínkách se objevovala Vilemína se svým půvabem, svým smíchem a zvláštním způsobem, jakým dokázala naslouchat. Možná mu poskytovala lehkost, kterou v manželském životě a císařských povinnostech postrádal. Možná v její společnosti nacházel prostor, kde nemusel být panovníkem ani manželem, ale pouze mužem se svými slabostmi a touhami.

Marie Terezie se nakonec od něj odvrátila a přistoupila k oknu. Dlouho hleděla do temné zahrady.

„Už o tom nechci dnes mluvit," pronesla po chvíli.

„Mici…"

„Ne, Františku. Nech mě být."

V jejím hlase už nebyla prosba. Bylo v něm rozhodnutí.

Znal jsem tento výraz. Když se Marie Terezie rozhodla, že něco nesmí zůstat bez následků, dokázala proměnit osobní bolest v pevné odhodlání. Nejednala vždy ukvapeně. Často nejprve pozorovala, sbírala informace a čekala na chvíli, kdy mohla zasáhnout s největší účinností.

A právě toho jsem se obával nejvíce.

Císařovna mohla odpustit manželovi, pokud by se rozhodla, že jejich společný život a zájmy říše mají větší cenu než její zraněná hrdost. Vilemína však představovala jiný problém. Byla ženou, na niž se upínala pozornost jejího manžela, a její přítomnost mohla být vnímána jako výsměch autoritě samotné císařovny.

Marie Terezie nemusela pronést jedinou otevřenou výhrůžku. Stačilo několik rozhodnutí, změny v dvorském protokolu a nenápadné pokyny správným lidem. V prostředí, kde každá pozvánka znamenala přízeň a každé opomenutí mohlo být chápáno jako potupa, se i zdánlivě drobná změna mohla stát počátkem společenského pádu.

A tak se také stalo.

Císařovna začala svou soupeřku postupně vytlačovat z míst, kde se dříve pohybovala bez obtíží. Jméno kněžny Vilemíny se přestalo objevovat na některých seznamech hostů a její přítomnost na dvorských slavnostech už nebyla samozřejmostí. Pozvánky, které dříve přicházely pravidelně, začaly řídnout.

Zprávy o změnách se šířily mezi služebnictvem a šlechtou rychleji než ranní noviny. Nikdo nemluvil otevřeně o příčině, ale každý tušil, odkud vítr vane.

Jednou jsem zaslechl rozhovor dvou dvorních dam.

„Slyšela jste? Kněžna von Auerspergová tentokrát nebyla pozvána na slavnost," zašeptala jedna.

„Já vím," odpověděla druhá. „Prý se její jméno přestalo objevovat i na dalších seznamech."

„A co na to císař?"

Druhá žena se rozhlédla, zda je někdo neposlouchá. „Raději bych o tom nemluvila. Na tomto dvoře není radno zastávat se člověka, kterého si císařovna nepřeje vidět."

Dámy se odmlčely a pokračovaly chodbou. Takový byl Hofburg. Nikdo nemusel vyslovit zákaz nahlas. Všichni pochopili, co se od nich očekává.

Nejtěžší ranou však bylo omezení Vilemínina přístupu do Laxenburgu, oblíbeného místa, kam císařská rodina odjížděla na odpočinek během teplejších měsíců. Tam, kde se dříve mísil ruch slavností s vůní zahrad a kde se hosté mohli alespoň na chvíli vzdálit přísnému řádu vídeňského dvora, začala platit nová pravidla.

Vilemína se ocitla mimo okruh lidí, mezi nimiž se chtěla pohybovat, a každé další omezení jí připomínalo, že její postavení je mnohem křehčí, než si kdy připouštěla. Nebylo třeba, aby jí někdo veřejně oznámil, že není vítána. Stačilo, že se dveře, které se jí dříve otevíraly, začaly zavírat.

Jenže zamilovaný muž si najde cestu i tam, kde mu ji mocní zakázali.

Podle příběhu, který jsem později poznal zblízka, se právě v tomto období začaly hledat cesty, jak Vilemíně umožnit pobývat v Laxenburgu, aniž by musela být přímo součástí císařského dvora. Dům v městečku, vzdálený od přísného řádu zámeckých komnat, mohl poskytnout soukromí, které by jinak bylo téměř nemožné.

Jeho okna se večer ztrácela ve tmě a zahrada nabízela úkryt před pohledy kolemjdoucích. V takovém prostředí se i obyčejná návštěva mohla stát událostí, o níž se nesmělo mluvit.

A právě tam, v tichém domě se zahradou plnou růží, se František a Vilemína scházeli.

Vzpomínám si na vůni květin, která se za teplých večerů mísila s těžkým vzduchem letní noci. Pamatuji si světlo v oknech a stíny, které se pohybovaly za záclonami. Někdy jsem zaslechl smích, jindy jen tlumený rozhovor, jehož slova ke mně nikdy nedolehla celá.

Býval jsem to já, kdo čekával u zadní branky. Mým úkolem bylo dbát na to, aby nikdo nevstoupil bez ohlášení a aby žádný zvědavý pohled nepronikl tam, kam neměl. Dlouhé hodiny jsem stával ve stínu stromů a naslouchal zvukům vzdáleného městečka. Občas projel kolem kočár, ozval se hlas opilého pocestného nebo štěkot psa za plotem.

Jednou, když František odcházel, zaslechl jsem jeho tichý rozhovor s Vilemínou.

„Musím se vrátit," řekl neochotně.

„Já vím," odpověděla.

„Zítra se pokusím přijet znovu."

Vilemína se na něj podívala. „A jestli se to nepodaří?"

„Najdu způsob.“

„To říkáš pokaždé.“

František ji vzal za ruce. „Nevěřím, že bych dokázal zůstat dlouho bez tebe.“

Vilemína se smutně usmála. „Někdy si přeji, abys nebyl císařem. Abychom mohli žít jako obyčejní lidé.“

František neodpověděl. Jen ji políbil na čelo a ještě chvíli zůstal stát na prahu, jako by se mu nechtělo vracet do světa, kde jej čekaly povinnosti, rozhodování a neustálá pozornost ostatních.

Viděl jsem také Vilemínu, jak jej vyprovází pohledem, v němž se mísila něha s obavou. Nikdy se před ním nesnažila vypadat silnější, než ve skutečnosti byla. Právě v tom možná spočívala část jejího půvabu. Dokázala v něm probudit pocit, že je potřebován jako člověk, nikoli pouze jako císař.

A pak přišla chvíle, kdy se jejich příběh začal měnit způsobem, který nikdo z nás nedokázal zastavit.

Zpočátku šlo jen o nepatrné náznaky. Vilemína byla tišší, její kroky pomalejší a její tvář někdy ztrácela obvyklou barvu. Když se jednou objevila v zahradě, opřela se o kamenné zábradlí a dlouho hleděla na růže, jako by v jejich křehké kráse hledala odpověď na otázku, kterou se bála vyslovit.

František stál nedaleko a pozoroval ji s výrazem, jaký jsem u něj dosud neviděl. Nebyl to pohled muže, který se raduje z každé společné chvíle. Byla v něm obava a nejistota.

„Vilemíno, není ti dobře?“ zeptal se.

„To nic není.“

„Nevypadáš zdravě.“

„Jen jsem trochu unavená.“

„Měla bys odpočívat.“

Podívala se na něj, ale neodpověděla. Potom sklopila oči k růžím.

Tehdy jsem ještě nevěděl, že právě v tomto domě vzniká tajemství, které mě bude provázet po celý život. Nevěděl jsem, že jednou budu držet v náručí drobné dítě a že jeho jméno se stane součástí příběhu, který se bude předávat jen šeptem.

Věděl jsem pouze to, že mezi Františkem a Vilemínou vzniklo pouto, které už nebylo možné považovat za pouhý dvorský rozmar.

V tichém domě za zahradní zdí se totiž začal psát příběh dívky, která měla dostat jméno Julienne.

Její osud se měl od prvních okamžiků odvíjet ve stínu tajemství, které nebylo možné vyslovit bez nebezpečí.

Kapitola druhá

Císařovna Marie Terezie nebyla hloupá. Byla to žena bystrého úsudku, pevné vůle a neobyčejné politické prozíravosti. Dokázala rozeznat slabost svých protivníků dříve, než si ji sami připustili. Uměla využít i těch nejmenších pochybností ve svůj prospěch.

Jenže lidské srdce se nepodřizuje stejným zákonům jako říše.

Cítila, že jí manžel uniká mezi prsty. A čím méně moci měla nad jeho srdcem, tím tvrději se rozhodla vládnout nad mravností celého mocnářství. Věřila, že přísnost dokáže napravit to, co nedokázala její láska. Pokud nemohla zastavit vášeň svého muže, zastaví ji alespoň v celé Vídni.

Byl jsem svědkem toho, jak se palác proměnil v klášter.

Tam, kde se ještě nedávno ozýval smích dvorních dam, šustění hedvábných sukní a lichotky galantních kavalírů, zavládla podivná tíseň. Rozhovory utichaly pokaždé, když se na konci chodby objevila některá z císařovniných důvěrnic.

Jednoho dopoledne jsem procházel chodbou, když jsem zaslechl rozhovor dvou dvorních dam.

„Slyšela jste, že se chystá nové nařízení?“ zeptala se mladší žena a nervózně si upravila rukáv.

„Bohužel ano. Prý se máme rozloučit s pudrem i líčidly.“

„Ale to snad nemůže myslet vážně! Jak se mám ukázat na slavnosti bez pudru? Vždyť budu vypadat jako služebná.“

Starší dáma se rozhlédla. „Prosím vás, mluvte tišeji! Chcete, aby se vaše slova donesla až k císařovně?“

„Copak už nesmíme ani mluvit?“

„Mluvit můžete. Jen si musíte dávat pozor, kdo vás poslouchá.“

Mladší dáma si povzdechla. „Tohle už není dvůr. To je vězení.“

Starší žena se na ni přísně podívala. „Vězení je místo, odkud se člověk nemůže dostat ven. Z paláce vás mohou poslat na venkov. A věřte mi, že to je pro některé dámy ještě horší.“

Obě ženy se rychle rozešly.

Vídeňský dvůr, který býval dějištěm okázalých plesů, tajných námluv a milostných intrik, začal připomínat místo, kde se každý člověk bojí vlastního stínu. Nikdo nevěděl, kdo koho sleduje, kdo podává zprávy císařovně a kdo se může stát další obětí jejího hněvu.

Brzy se to potvrdilo.

Jednoho dne byly všechny dámy předvolány do velkého sálu. Císařovnin sekretář předstoupil před shromážděné ženy a rozvinul listinu.

„Její Veličenstvo císařovna Marie Terezie vydává nové nařízení!“

V sále zavládlo ticho.

„S okamžitou platností se zakazuje všem dvorním dámám a šlechtičnám užívat výrazného líčení, výrazných pudrů a jakýchkoliv vyzývavých šatů! Ženská tvář má odrážet cudnost, nikoliv pokušení! Každá žena, která se objeví u dvora v rozporu s tímto nařízením, bude předvolána k osobnímu vysvětlení. Opakované provinění bude považováno za projev neposlušnosti vůči panovnici!“

Jedna z dam nevydržela a tiše zašeptala: „Za chvilku nám zakáže dýchat.“

Její sousedka ji okamžitě zatahala za rukáv. „Proboha, mlčte!“

„Ale vždyť je to směšné! Co bude příště? Zakáže nám nosit růže ve vlasech?“

„Jestli vás uslyší, možná právě to.“

Sekretář pokračoval ve čtení. Jeho hlas se rozléhal komnatou, zatímco přítomné ženy stály nehybně. Některé sklopily oči, jiné sevřely rty do tenké čárky.

Bylo těžké uvěřit, že se panovnice, která dokázala vést války a jednat s nejmocnějšími muži Evropy, rozhodla obrátit svou pozornost právě k pudru, líčidlům a ženským výstřihům.

Zpráva se ještě téhož dne rozšířila po celé Vídni. Mluvilo se o ní v kočárech, u kadeřníků i za zavřenými dveřmi soukromých pokojů.

Některé dámy se na svou přirozenou tvář dívaly s opravdovým zděšením. Jiné se domnívaly, že bez obvyklé vrstvy líčidel ztratí nejen půvab, ale také část svého společenského postavení.

Jedna z nich prý při pohledu do zrcadla zoufale zvolala: „Tohle přece nemohu dopustit! Vždyť mě manžel ani nepozná!“

Její komorná se pokusila zachovat vážnou tvář. „Vaše Milosti, snad to nebude tak zlé.“

„Vy tomu nerozumíte! Žena musí o svůj vzhled pečovat. Co si o mně pomyslí ostatní?“

„Možná si pomyslí, že jste přirozeně krásná.“

Dáma se na ni zamračila. „Vy jste dnes nějak příliš odvážná.“

Komorná raději sklopila oči.

Marie Terezie osobně procházela sály a její ostrý zrak neprominul jediný namalovaný rtík ani příliš hluboký výstřih. Její přítomnost stačila k tomu, aby rozhovory utichly a úsměvy ztuhly na tvářích.

Jednou se zastavila před mladou šlechtičnou, která měla na tvářích ještě patrné stopy růžového líčidla.

„Vy jste snad neslyšela nové nařízení?“ zeptala se císařovna.

Dáma zbledla. „Slyšela, Vaše Veličenstvo.“

„A přesto jste se rozhodla je nedodržovat?“

„Odpusťte mi, Vaše Veličenstvo. Domnívala jsem se, že nepatrné množství líčidla nebude považováno za provinění.“

Marie Terezie si ji chvíli prohlížela. „Domnívala jste se špatně. Jestliže si každý začne vykládat moje nařízení podle svého, brzy nebude mít žádné význam.“

„Už se to nestane, Vaše Veličenstvo.“

„To doufám.“

Císařovna se otočila a pokračovala dál. Mladá žena zůstala stát jako přimrazená.

„Myslela jsem, že omdlím,“ zašeptala později své přítelkyni.

„Buď ráda, že tě neposlala domů.“

„Domů? To by byla katastrofa! Můj manžel by se mě ptal, co jsem provedla.“

Jakákoliv dáma, která projevila přílišnou koketérii, se mohla ocitnout v nemilosti. Některé byly napomenuty před ostatními, jiné přišly o pozvání na dvorské slavnosti. Ty, které se odmítaly podřídit, mohly být poslány na svá venkovská panství.

Pro urozenou ženu to nebyl pouhý trest. Znamenalo to ztrátu vlivu, přátelství i naděje na výhodné sňatky pro její děti.

Některé dámy se podvolily okamžitě. Jiné se snažily nalézt skuliny v přísných pravidlech. Používaly jen tolik pudru, aby jejich pleť působila přirozeně. Šaty si nechávaly upravovat tak, aby jejich výstřihy vyhovovaly nařízení, ale zároveň nepřišly o svůj půvab.

„Podívejte se na mé nové šaty,“ pochlubila se jednou jedna z dam.

„Jsou krásné. Ale nemáte příliš odhalená ramena?“

„Ale kdepak. Všechno je dokonale zahalené pod závojem.“

„A co císařovna? Už vás viděla?“

„Ta přece nemusí vidět všechno.“

Obě ženy se rozesmály. Jejich smích však rychle utichl, když zaslechly kroky na chodbě.

Císařovna totiž viděla v každém podobném pokusu další důkaz, že mravnost musí být střežena ještě důsledněji.

Ale to byl jen začátek.

Marie Terezie založila obávanou Mravnostní komisi, známou pod německým názvem Keuschheitskommission. Její samotné jméno začalo mezi obyvateli Vídně vyvolávat strach.

Komise měla dohlížet na mravy obyvatelstva, odhalovat skryté neřesti a trestat ty, kteří se podle názoru panovnice odchýlili od správné cesty. Pod její dohled se dostaly nejen veřejné domy a podezřelé hostince, ale také soukromé schůzky, noční návštěvy a vztahy, o nichž se dříve mluvilo jen šeptem.

Nikdo si nemohl být jistý, zda jeho soused není informátorem. Sluha mohl prodávat své zprávy za několik zlatých a služebná se mohla vrátit s přesným popisem toho, co spatřila.

Z obyčejných lidí se stávali svědkové, z přátel podezřelí a z někdejších důvěrníků nebezpeční nepřátelé.

Jednoho večera jsem v palácové chodbě zaslechl rozhovor dvou sluhů.

„Prý včera odvedli obchodníka z Kärntner Straße," řekl první.

„A co provedl?"

„Údajně přijímal ve svém domě ženy po setmění."

„To přece ještě nemusí znamenat nic špatného."

„To vysvětluj komisi. Ta si už důvod najde."

Druhý sluha se rozhlédl a ztišil hlas. „Raději se do ničeho nepleť. Člověk dnes neví, komu může věřit.“

„Máš pravdu. Ještě bychom mohli skončit stejně.“

Policie a tajní špehové procházeli noční Vídní. V temných hodinách, kdy se nad střechami usazovala mlha a lucerny vrhaly na dlažbu dlouhé stíny, se ozýval dusot koňských kopyt a kroky mužů pověřených dohledem nad mravností.

Hostince byly prohledávány, podezřelé domy sledovány a dveře, za nimiž se podle udání odehrávaly zakázané schůzky, se někdy otevíraly násilím.

Lidé začali zamykat okenice a zhasínat svíce dříve, než se setmělo.

Nevěstince byly zavírány, nevěstky pranýřovány na náměstích a veřejně trestány. Podle tehdejších nařízení mohly být posílány do vzdálených koutů monarchie, v některých případech až do Dolních Uher.

Pro mnohé ženy to znamenalo vytržení z jediného prostředí, které znaly. Jejich jména se stávala předmětem veřejných řečí a jejich ponížení mělo sloužit jako výstraha ostatním.

Přesto se v postranních ulicích brzy objevily nové tváře. Za zavřenými dveřmi pokračovalo to, co se císařovna snažila vymýtit.

Ani muži nebyli ušetřeni. Ti, kteří byli přistiženi při nevěře nebo se stali terčem vlivného udání, mohli přijít o úřady, postavení či majetek.

Vídeň se pod taktovkou panovnice měla stát svatým městem, kde není místa pro hřích. Jenže svatost vynucená příkazy měla pramálo společného s opravdovou ctností.

Lidé se nenaučili být lepšími. Pouze se naučili lépe předstírat.

Když jsem jednou večer naléval císaři víno v jeho soukromé pracovně, měl jsem pocit, že se i zdejší vzduch změnil. Oheň v krbu pomalu dohoříval a na stěnách se chvěly stíny vysokých polic a těžkých závěsů.

František seděl u stolu. Před sebou měl několik listin, kterým očividně nevěnoval pozornost. V ruce držel sklenku, ale dlouho se z ní nenapil.

Položil jsem láhev na stůl a chystal se ustoupit.

„Juliáne.“

Zastavil jsem se. „Ano, Vaše Veličenstvo?“

Císař se rozhlédl, jako by se chtěl ujistit, že jsme sami. „Pojďte blíž.“

Přistoupil jsem ke stolu.

„Moje choť si myslí, že když uzamkne všechny dveře ve městě a zakáže ženám malovat se, zhasne tím oheň v lidských tělech.“

Na okamžik se odmlčel. „Co tomu říkáte, Juliáne?“

Nevěděl jsem, co odpovědět. „Jsem jen služebník, Vaše Veličenstvo. Do záležitostí Jejího Veličenstva se neodvažuji zasahovat.“

František se krátce zasmál. „To je velmi opatrná odpověď.“

„Člověk se na dvoře naučí opatrnosti.“

„To tedy ano,“ poznamenal císař. „A někdy až příliš dobře.“ Odložil sklenku. „Řekněte mi, co si lidé o těch nařízeních skutečně myslí.“

„Obávají se jich, Vaše Veličenstvo.“

„To vidím. Ale co si myslí?“

Chvíli jsem váhal. „Mnozí se domnívají, že Její Veličenstvo zachází příliš daleko.“

František se na mě podíval. „A vy?“

„Nerad bych vyslovil něco, co by se mohlo obrátit proti mně.“

„Tady jsme sami, Juliáne. Můžete mluvit otevřeně.“

„Pak tedy… myslím, že lidské city nelze řídit výnosy.“

Císař se opřel v křesle. „Vidíte? Právě to říkám také.“ Potom se znovu zadíval do sklenky. „Čím více řetězů ková, tím sladší je chuť svobody. Čím více se člověk bojí promluvit, tím více touží po někom, komu by mohl říci pravdu. A čím přísněji zakazuješ srdci, aby někoho milovalo, tím prudčeji se ono srdce vzpírá.“

„Vaše Veličenstvo se tedy domnívá, že ta nařízení nic nezmění?“

„Ale změní, Juliáne. Lidé se budou více bát. Budou se skrývat a lhát. Jenže milovat nepřestanou.“

Odložil sklenku a pokračoval: „Může zakázat pudr, může přikázat cudný oděv a může poslat stovky nešťastníků do vyhnanství. Ale nedokáže člověku přikázat, koho má milovat. Ani kdyby obklopila každé srdce strážemi a postavila před ně své nejpřísnější soudce.“

Na okamžik se odmlčel. „Někdy mám pocit, že se celá Vídeň zbláznila.“

„Snad se situace časem uklidní, Vaše Veličenstvo.“

Císař se hořce usmál. „Uklidní? To by se nejprve musela uklidnit moje žena.“

Neodpověděl jsem.

„Juliáne, myslíte, že člověk může být šťastný, když musí neustále skrývat to, co cítí?“

„To nedokážu posoudit, Vaše Veličenstvo.“

„Ale já ano,“ řekl tiše. Jeho hlas náhle ztratil veškerou lehkost. „A věřte mi, není to život, který bych někomu přál.“

Pochopil jsem, že nemluví jen o císařovniných nařízeních. Jeho myšlenky se nepochybně vracely k jediné ženě. K té, jejíž jméno se v paláci vyslovovalo stále méně, a přesto se zdálo, že naplňuje každou místnost svou neviditelnou přítomností.

Vilemína z Auerspergu.

Každý další výnos proti prostopášnosti byl v jádru jen výkřikem proti něčemu, co císařovna nedokázala ovládnout. Marie Terezie snad nikdy nevyslovila Vilemínino jméno tak často, jak by odpovídalo síle jejího hněvu. Přesto se zdálo, že právě ona stojí v samém středu všech zákazů.

A Vilemína?

Ta se nestala jen ženou, kterou císařovna nenáviděla. V očích Františka představovala svět, v němž nemusel být císařem, manželem ani otcem dynastie.

Vedle ní mohl na okamžik odložit tíhu svého postavení. Mohl být prostě mužem, který touží po něčí blízkosti.

Její krása nebyla jen otázkou půvabu. Spočívala také v lehkosti, s níž dokázala rozptýlit jeho chmury, v odvaze, s níž se mu dívala do očí, a v tom, že se před ním neskláněla pouze proto, že nosil císařský titul.

Bylo v tom cosi tragického.

Císařovna chtěla svou mocí ochránit manželství, které se jí rozpadalo před očima. Přitom svými zásahy jen prohlubovala propast mezi sebou a mužem, jehož lásku se snažila získat zpět.

Čím více svírala dvůr ve svých rukou, tím méně dokázala sevřít jeho srdce.

A já, který jsem stál stranou a pozoroval toto tiché drama, jsem začínal chápat, že největší bitvy se někdy neodehrávají na bojištích. Odehrávají se v komnatách, kde nikdo netasí meč.

Kapitola třetí

Svatba Vilemíny z Neippergu a knížete Jana Adama z Auerspergu v roce 1755 nebyla žádným pohádkovým příběhem plným slz štěstí a zamilovaných pohledů. Nebyl to příběh o dvou srdcích, která se našla a rozhodla spojit své osudy. Byl to chladně promyšlený obřad, navržený Marii Terezii.

Za slavnostními úsměvy, hedvábím a třpytem drahokamů se skrývala dohoda, v níž mělo každé slovo svůj význam a každé gesto svůj účel. Všichni zúčastnění dobře věděli, že nejde pouze o spojení dvou šlechtických rodů. Ve skutečnosti se rozehrála další partie na šachovnici vídeňského dvora. A v této hře se city často obětovaly ve prospěch moci, majetku a dobrého jména.

Vilemína tehdy stála na prahu nové životní etapy. Byla mladá, krásná a obdivovaná. Její půvab přitahoval pohledy mužů a vzbuzoval závist žen, které se marně snažily napodobit její přirozenou eleganci. Dokázala vstoupit do sálu a jediným pohledem obrátit pozornost přítomných k sobě.

„Musím uznat, že nevěsta vypadá nádherně," zašeptala jedna z dvorních dam své společnici.

„To ano. Kníže Auersperg si může gratulovat."

„A myslíte, že bude šťastná?"

Druhá žena se krátce pousmála. „Štěstí? Má přece všechno, co si může žena jejího postavení přát."

„Ale má také jeho srdce?"

Dáma se rozhlédla, zda je někdo neposlouchá. „Na takové otázky se dnes nehodí ptát.“

Mnozí považovali Vilemínu za šťastnou ženu. Získala manžela vysokého postavení a vstup do jednoho z nejvýznamnějších šlechtických rodů monarchie. Jen málokdo však tušil, že její srdce už dávno patřilo jinému muži.

Chrám byl vyzdoben přepychově, ale vzduch v něm působil těžce. Vysoké sloupy zdobily girlandy květin, na oltáři se třpytily svícny a zlaté ozdoby odrážely světlo stovek svící. Všechno bylo připraveno do posledního detailu.

Přesto jsem měl pocit, že pod tou okázalostí leží cosi chladného, co nedokázala zakrýt ani nejkrásnější výzdoba. Hosté přicházeli, ukláněli se a šeptali si zdvořilá slova. Někteří upřímně obdivovali nevěstu, jiní už v duchu počítali, jaké výhody jim toto spojení přinese.

Vilemína kráčela k oltáři s hlavou vztyčenou. Její svatební šaty byly ušity z nejjemnější látky a krajka se při každém kroku lehce zachvěla. Na tmavých vlasech spočíval závoj. Zastíral část její tváře, ale nedokázal skrýt lesk jejích očí.

Vypadala jako žena, která přesně ví, kam kráčí.

Jen já si kladl otázku, zda v jejím nitru přece jen nezůstává alespoň nepatrný stín pochybnosti. I ta nejodvážnější žena může v takové chvíli pocítit tíhu rozhodnutí, které už nelze vzít zpět.

Marie Terezie sledovala obřad z císařské lóže. Její tvář působila klidně a důstojně, jak se od panovnice očekávalo. V očích se jí však zračilo uspokojení ženy, která věřila, že konečně vyřešila problém, jenž jí dlouho nedával spát. Vilemína bude vdaná. Dostane manžela, vlastní domácnost a nové povinnosti. Bude patřit do jiného rodu a její život se naplní společenskými závazky, které ji odvedou od císařského pána.

Tak si to císařovna představovala.

Věřila, že manželský svazek uzavře dveře, jimiž do jejího života vstupovala žárlivost a obava ze ztráty manželovy náklonnosti.

Jak hluboce se pletla.

Panovnice znala moc zákonů, rozkazů a politických dohod. Uměla přimět ministry k poslušnosti a vést svou říši i v nejtěžších chvílích. Jenže v této věci se spoléhala na nástroj, který byl od počátku příliš křehký.

Manželství mohlo spojit dva rody, zajistit dědictví a posílit postavení rodiny. Nemohlo však samo o sobě vymazat lásku, která už zapustila kořeny. A už vůbec nedokázalo přinutit srdce, aby zapomnělo na člověka, po němž toužilo.

Kníže Auersperg byl muž zkušený, světácký a především praktický. Nebyl žádným zaslepeným mladíkem, který by se nechal opít krásou nevěsty a věřil každému jejímu úsměvu. Život ho naučil rozeznávat skutečné úmysly za zdvořilými slovy a vidět příležitosti tam, kde ostatní spatřovali překážky.

Rozuměl dvorským poměrům. Věděl, že přízeň císaře může mít větší cenu než nejvýnosnější panství. Také dobře chápal, že některá manželství se neuzavírají kvůli lásce, nýbrž kvůli výhodám, které mohou přinést oběma stranám. Vzal si nejkrásnější ženu Vídně, ale věděl, že její srdce už patří jinému muži. A podle všeho mu bylo jasné, že nejde pouze o pomíjivé poblouznění, které časem vyprchá.

Vilemína nebyla ženou, která by se snadno vzdala toho, co skutečně chtěla. Pokud měla v životě někoho, pro koho byla ochotna riskovat svou pověst i bezpečí, bylo zbytečné doufat, že ji manželský slib přiměje k náhlé změně.

Kníže to pochopil dříve, než se nevěsta vůbec dotkla jeho ruky před oltářem. Možná v tom byla i jeho vlastní ješitnost. Kdo by nechtěl mít po svém boku ženu, jejíž krása budila obdiv v nejvyšších kruzích? Její jméno mu otevíralo dveře, které by jinak zůstaly zavřené. Její přítomnost mohla posílit jeho postavení a příbuzenství s vlivnými osobami mu poskytovalo výhody, o nichž se ostatním šlechticům jen zdálo.

Kníže nebyl tak pošetilý, aby se těchto možností vzdal jen proto, že jeho manželka nebude každou noc usínat s myšlenkami na něj.

Když kněz pronášel závěrečná slova obřadu, Vilemína ani na okamžik neztratila svou důstojnost. Odpovídala jasně a klidně. Její hlas se nezachvěl a ruka, kterou podala svému nastávajícímu, působila pevně. Pro přítomné to byl důkaz jejího souhlasu a oddanosti.

Pro mě to však bylo spíše znamení, že se naučila ovládat své city tak dokonale, aby jí nemohly překazit plán, k němuž se zavázala.

Když zazněla poslední modlitba, chrámem se rozlehlo slavnostní zpívání. Hosté povstali a na tvářích se jim objevily úsměvy.

„Přeji vám mnoho štěstí, kníže," pravil jeden z hostů a podal Janovi Adamovi ruku.

„Děkuji. Doufám, že se naše štěstí bude těšit přízni všech přítomných," odpověděl kníže.

„A vám, paní kněžno, přeji, aby se vám v novém domově líbilo."

Vilemína se usmála. „Jste laskav. Udělám všechno pro to, aby byl můj nový domov místem klidu a spokojenosti."

Kníže přijímal gratulace s přirozenou sebejistotou. Vilemína odpovídala na přání s půvabem, který jí nikdo nemohl upřít. Všechno probíhalo tak, jak mělo. Jen pod povrchem se skrývala pravda, kterou by přítomní možná nechtěli slyšet ani za cenu ztráty všech svých výhod.

Po obřadu následovala slavnostní hostina. Stoly se prohýbaly pod množstvím pokrmů, ve stříbrných nádobách se třpytily omáčky a poháry se plnily vínem. Hudebníci hráli lehké melodie a páry se začaly otáčet v tanci.

Všude panovala radost. Alespoň ta, kterou si podobná událost žádala.

Vilemína se stala středem pozornosti. Každý chtěl s nevěstou prohodit několik slov, každý jí chtěl vzdát poklonu a každý si přál, aby si zapamatovala právě jeho tvář.

„Paní kněžno, dovolíte mi příští tanec?“ požádal ji jeden z mladých šlechticů.

„Bude mi potěšením,“ odpověděla Vilemína.

Kníže ji pozoroval s klidem člověka, který věděl, že získal to, pro co přišel. Nevyžadoval od ní přehnanou něžnost a nepokoušel se před ostatními dokazovat svou moc.

Když jí nabídl rámě, učinil tak s přirozenou elegancí. Když spolu tančili, vedl ji jistě a bez jediného zaváhání.

„Zdá se, že jsme dnes všem udělali radost,“ poznamenal tiše.

Vilemína se na něj krátce podívala. „To je přece to nejdůležitější, ne?“

„Pro dnešní večer určitě.“

Jejich pohledy se na okamžik setkaly. Potom se oba znovu usmáli na okolí.

Zvenčí působili jako dokonale sehraný pár. Všichni mohli obdivovat jejich soulad a vyslovovat domněnky o tom, jak šťastný život je čeká. Jen málokdo si všiml, že mezi nimi zůstává neviditelná vzdálenost, kterou nedokázal překlenout ani ten nejkrásnější tanec.

Když večer pokročil a poslední hosté se začali loučit, odvezli novomanžele do jejich nového sídla. Kočár projížděl ulicemi Vídně a kola se pomalu odrážela od kamenné dlažby. Za okny mizely osvětlené domy, uzavřené krámy a postavy opožděných chodců.

Vilemína seděla vedle svého manžela a dívala se ven. Na tváři měla stále slavnostní úsměv, ale její oči už prozrazovaly únavu. Celý den musela hrát roli, kterou jí přidělili jiní. Teprve nyní, když kolem nich nebyli hosté ani zvědavé pohledy, mohla na okamžik přestat předstírat.

Jan Adam ji nerušil. Neptal se, na co myslí, ani se nesnažil navázat důvěrný rozhovor.

Po chvíli však promluvil. „Jste unavená?“

„Velmi.“

„Byl to dlouhý den.“

„A ještě delší, než jste si možná představoval.“

Kníže se na ni podíval. „Myslíte tím obřad, nebo všechno, co mu předcházelo?“

Vilemína se odvrátila k oknu. „To druhé, kníže.“

Jan Adam už nepokračoval. Zdálo se, že jí ponechává prostor, aby si zvykla na novou situaci. V každém případě věděl, že první noc jejich manželství nebude obyčejným začátkem společného života.

Měla ukázat, zda jejich dohoda obstojí i bez přítomnosti svědků.

Když po příjezdu zůstali novomanželé poprvé sami v salonu svého nového sídla, atmosféra by se dala krájet. Místnost osvětlovalo několik svící a v krbu tiše praskalo dřevo. Na stole stála nedotčená láhev vína a vedle ní dvě sklenky, které služebnictvo připravilo v domnění, že manželé budou chtít oslavit svůj první večer.

Těžké závěsy tlumily zvuky zvenčí. Za vysokými okny se rozprostírala temná vídeňská noc. Vilemína si pomalu sundávala těžký svatební závoj a odložila jej na opěradlo křesla. Potom se obrátila k zrcadlu a začala si uvolňovat ozdoby z vlasů.

Dívala se na svůj odraz, ale její myšlenky jako by byly daleko od místnosti, v níž se právě nacházela. Pak zvedla oči k obrazu svého manžela v zrcadle. Jan Adam stál několik kroků za ní a pozoroval ji. V jeho tváři nebyla žárlivost, uražená pýcha ani touha vynutit si něco, co mu nepříslušelo.

Spíše působil jako muž, který čeká na začátek rozhovoru, jehož obsah už dávno zná.

Vilemína se k němu pomalu obrátila. Její rty se zvlnily v lehkém, téměř vyzývavém úsměvu.

„Tak, můj pane," promluvila tiše. „Stala jsem se vaší ženou. Jste spokojen?"

Její hlas zněl lehce, ale v otázce se skrývalo mnohem víc než pouhá zvědavost. Chtěla vědět, zda její manžel hodlá přijmout skutečnost, kterou oba znali, nebo zda se rozhodne předstírat, že jejich svazek znamená něco jiného.

Byla připravena čelit výčitkám, snad i hněvu. Nebyla však připravena na tak klidnou odpověď.

Jan Adam přistoupil blíže a složil ruce za zády. „Berme to věcně, Vilemíno," řekl. „Jsme oba dost staří na to, abychom věděli, jak svět funguje."

„To zní velmi slavnostně na první večer našeho manželství."

„Nechci vám nic nalhávat. Manželství není vždycky záležitostí srdce. Někdy je to dohoda mezi dvěma lidmi, kteří rozumějí tomu, co od sebe mohou očekávat. A někdy je to dohoda mezi dvěma rody, jejichž zájmy jsou důležitější než osobní přání jednotlivců."

Na chvíli se odmlčel a pohlédl k oknu, za nímž se v temnotě odráželo světlo svící.

„Jsem muž šlechtického stavu a rozumím pravidlům hry," pokračoval. „Tento sňatek přinesl mému rodu vliv, přízeň císaře a možnosti, o kterých se mnohým jen zdá. Vím, proč si mě berete. A vím, na čí žádost se tento sňatek uskutečnil."

Vilemína lehce pozvedla obočí. „A to vám nevadí, kníže?"